

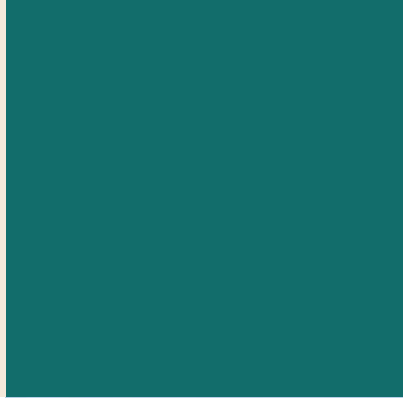
Evropska komisija

Fact Sheet

PRISTOP LEADER

Osnovni vodnik

PRISTOP LEADER

Osnovni vodnik

**Europe Direct je služba za pomoč pri iskanju odgovorov na vprašanja
v zvezi z Evropsko unijo**

Brezplačna telefonska številka (*):

00 800 6 7 8 9 10 11

(*) Nekateri operaterji mobilne telefonije ne dovoljujejo vzpostavitve zveze s števkami 00 800 ali pa te klice zaračunavajo.

Besedilo te objave je samo informativno in ni pravno zavezujoče.

Avtorske pravice za fotografije ima Evropska komisija, razen če ni drugače navedeno.

Veliko dodatnih informacij o Evropski uniji je na voljo na internetu.
Dostop je mogoč na strežniku Europa (<http://europa.eu>).

Kataloški podatki so navedeni na koncu te publikacije.

Luxembourg: Urad za uradne publikacije Evropskih skupnosti, 2006

ISBN 92-79-02059-5

© Evropske skupnosti, 2006
Reprodukcija je dovoljena z navedbo vira.

Printed in Belgium

TISKANO NA BELEM PAPIRJU, KI NE VSEBUJE KLORA

Pristop Leader: osnovni vodnik

Namen dokumenta

V tem dokumentu je predstavljen pristop Leader, razloženo je, kako lahko deluje za razvoj podeželskih skupnosti. Prav tako podaja osnovne informacije o tem, kako ga je treba izvajati na lokalni ravni kot sestavni del politike razvoja podeželja Evropske unije (EU).

Dokument vključuje in navaja:

- opis zamisli Leader;
- ključne značilnosti pristopa Leader;
- temeljno razlago, kako pristop Leader deluje v vsakdanjem življenju;
- ključne kontaktne točke za dodatne informacije.

Namenjen je podeželski zainteresirani javnosti, ki ima željo sestaviti lokalne pobude za razvoj podeželja ali pri

njih sodelovati. To so lahko administratorji na nacionalni, regionalni ali lokalni ravni, kmetje ali drugi dejavni člani podeželske skupnosti – vsi imajo možnosti, da sodelujejo v programu Leader.

Naš cilj je razložiti nosilec odločanja in organom, pristojnim za program, zlasti v novih in možnih bodočih državah članicah, kaj je Leader in kako ga uporabiti. Prav tako želimo podeželskim skupnostim v EU pokazati, da lahko pristop Leader zagotovi priložnost zanje, da prevzamejo pobudo in aktivno sodelujejo v programih razvoja podeželja na njihovem lokalnem območju (ter imajo ugodnosti od finančne podpore, ki je del tega).

Namen dokumenta je seznaniti javnost s programom, obenem pa naj bi bil uporaben tudi kot razumljiv vodnik. Ne obravnava vseh zgodovinskih vidikov pobude Leader, niti ne vključuje uredb in upravnih postopkov v zvezi z njo. Informacije o tem je mogoče najti drugje (nekaterne kontaktne informacije so navedene v tem dokumentu).

Vsebina

1.	Pristop programa Leader k razvoju podeželja: opis pristopa	5
2.	Sedem ključnih značilnosti pristopa Leader	8
3.	Izvajanje programa Leader na lokalni ravni	15
4.	Leader v prihodnosti: vključevanje v programe	17
5.	Kontaktne točke za dodatne informacije	18
6.	Primeri programa Leader v praksi	20

1. Pristop programa Leader k razvoju podeželja: opis pristopa

Politika razvoja podeželja je vse pomembnejši element Skupne kmetijske politike (SKP). Z obravnavanjem gospodarskih, družbenih in okoljskih težav spodbuja trajnostni razvoj podeželskih območij v Evropi. Več kot polovica prebivalstva Evropske unije živi na podeželju, ki zajema 90 % ozemlja EU ⁽¹⁾. Leader je inovativni pristop v sklopu politike razvoja podeželja EU.

Leader pomeni „Links between actions of rural development“ (Povezave med ukrepi za razvoj podeželja) ⁽²⁾. Kot nakazuje že ime, je to bolj način združevanja in doseganja razvoja podeželja v lokalnih podeželskih skupnostih, kot pa stalni niz ukrepov, ki bi jih bilo treba izvajati. Izkušnje so pokazale, da lahko Leader resnično spremeni vsakodnevno življenje ljudi na podeželju. Lahko ima pomembno vlogo pri spodbujanju inovativnih odzivov na nove in stare probleme na podeželju ter postane vrsta „laboratorija“ za razvoj lokalnih zmogljivosti in preizkušanje novih načinov zadovoljevanja potreb lokalnih skupnosti. Program je že obrodil dragocene rezultate na več podeželskih območjih v državah članicah EU-15 ⁽³⁾ in bi lahko imel poglobitveno vlogo pri pomoči novim in bodočim državam članicam EU, da se prilagodijo na današnjo spremenljivo realnost.

Od svojega začetka v letu 1991 je Leader podeželskim skupnostim v EU priskrbel orodja, s katerimi lahko same dejansko pripomorejo k oblikovanju lastne prihodnosti. Program se je skozi čas razvijal skupaj z ostalo SKP. Informacije ocenjevalcev in interesnih skupin kažejo, da je pristop Leader orodje, ki dobro deluje v zelo različnih situacijah in vrstah območij ter tako prilagaja politično odločanje podeželju izjemni raznolikosti potreb podeželskih območij. Zaradi tega je sedaj postal sestavni del politike razvoja podeželja. S spodbujanjem sodelovanja lokalne javnosti pri sestavi in izvajanju strategij trajnostnega razvoja se pristop Leader lahko izkaže za cenjen vir bodoče politike podeželja.

V programskem obdobju 2007–2013 Leader ne bo več poseben program, ampak bo vključen v vse nacionalne/regionalne programe za razvoj podeželja. To pa odpira nove možnosti, da se pristop Leader uporabi v veliko

večjem obsegu in za več dejavnosti razvoja podeželja kot doslej.

Leader spodbuja podeželska območja, da raziščejo nove načine, kako bi postala ali ostala konkurenčna, kako bi najbolje izrabila svoje prednosti in odgovorila na izzive, s katerimi se morda srečujejo, kot so npr. staranje prebivalstva, nizka raven zagotavljanja storitev ali pomanjkanje možnosti zaposlovanja. Na ta način Leader prispeva k izboljšanju kakovosti življenja na podeželju za kmečke družine in tudi širše podeželsko prebivalstvo. Za reševanje problemov uporablja celostni pristop. Priznava na primer, da so za lokalno prebivalstvo konkurenčnost pri proizvodnji hrane, privlačno okolje in ustvarjanje možnosti za delo vzajemni podporni vidiki podeželskega življenja, ki zahtevajo specifična znanja, ustrezno tehnologijo in storitve, ki jih je treba obravnavati kot usklajen sveženj in s posebnimi političnimi ukrepi.

Pobuda Leader si je že od začetka leta 1991 prizadevala, da je podeželskim skupnostim v EU zagotavljala način za vključevanje lokalnih partnerjev v upravljanje prihodnjega razvoja njihovega območja. Pristop Leader je vzbudil veliko zanimanja po EU in izven nje. Posnemali so ga tudi drugod. Leader je s svojo zmožnostjo reševanja razvojnih težav preko novih oblik partnerstev in dejavnosti povezovanja včasih vplival na nacionalne, regionalne in lokalne administratorje ter politike.

Leader dopolnjuje ostale evropske in nacionalne programe. Ukrepi Leader lahko na primer aktivirajo in mobilizirajo lokalne vire s podporo predrazvojnih projektov (kot so diagnostične študije in študije izvedljivosti ali krepitev lokalnih zmogljivosti), ki bodo izboljšali možnost dostopa teh območij ne samo do sredstev iz programa Leader, pač pa tudi do drugih sredstev za financiranje njihovega razvoja (npr. širši evropski nacionalni in regionalni razvojni programi). Leader prav tako v sklopu drugih programov za podeželska območja, kot so kulturne dejavnosti, izboljševanje naravnega okolja, rehabilitacija arhitekturne in kulturne dediščine, podeželski turizem, izboljšanje sodelovanja med pridelovalci in potrošniki itd., pomaga sektorjem in kategorijam upravičencev, ki pogosto ne prejemajo nobene podpore ali je pa ta omejena.

Leader spodbuja socialno-ekonomske akterje, da sodelujejo in zagotavljajo blago ter storitve, ki ustvarjajo največjo dodano vrednost v njihovem lokalnem območju.

⁽¹⁾ V EU s 25 državami članicami (EU-25).

⁽²⁾ V francoščini „Liaison entre actions de développement rural“.

⁽³⁾ EU s 15 državami članicami pred širitvijo na 25 držav članic maja 2004.

Kratka zgodovina programa Leader

Leader je začel delovati leta 1991 s ciljem izboljšati razvojne možnosti podeželskih območij, in sicer s temelji na lokalni pobudi in znanju, spodbujanju pridobivanja znanja in izkušenj glede lokalnega razvoja in razširjanju tega znanja in izkušenj na ostala podeželska območja.

a) Leader je del širše politike razvoja podeželja EU

Cilji programa Leader so v skladu s splošno politiko EU glede razvoja podeželja. Razvijajoča se SKP upošteva raznolikost podeželskih območij in pokrajin, bogato lokalno identiteto in vse večjo vrednost, ki jo družba daje visoko kakovostnemu naravnemu okolju. Priznava se, da so to glavne prednosti podeželskih območij EU.

b) Zgodba o programu Leader

Različni pristopi za razvoj podeželja, ki so se preizkusili v zgodnjih 90. letih so bili tipično sektorske narave, prvotno so se osredotočili na kmete in želeli spodbujati strukturne spremembe v kmetijstvu. Uporabili so pristop „od zgoraj navzdol“, s podpornimi shemami, ki so bile določene na nacionalni ali regionalni ravni. Lokalnih interesnih skupin se ni vedno spodbujalo, da bi si pridobile znanja in postale oblikovalke prihodnosti za svoja lastna območja.

Pristop, ki temelji na območju in se izvaja od spodaj navzgor, vključuje lokalne skupnosti in dodaja vrednost lokalnim virom, je postopoma začel veljati za nov način ustvarjanja delovnih mest in podjetij na podeželju. Leader se je poskusno začel tako, da je na lokalni ravni združil razne projekte in zamisli, interesne skupine in vire. Izkazalo se je, da je idealni instrument za preskušanje tega, kako razširiti priložnosti za podeželska območja.

Del ozemlja EU, kjer se uporablja pristop Leader, število skupin Leader in stopnja financiranja, ki je dodeljena za pristope tipa Leader, so se bistveno povečali od leta 1991, ko se je Leader začel.

c) Politični okvir: od pilotne pobude do prevladujoče usmeritve

V političnem smislu je bil Leader uveden kot „pobuda Skupnosti“ in financiran iz strukturnih skladov EU. Do sedaj so se zvrstile že tri generacije Leader: Leader I (1991–1993), Leader II (1994–1999) in Leader+ (2000–2006). V tem času so države članice in regije imele samostojne programe Leader z ločenim financiranjem na ravni EU. Z letom 2007 pa bo pristop Leader vključen v splošno politiko razvoja podeželja EU. To pomeni, da bo Leader vključen v nacionalne in regionalne splošne programe za razvoj podeželja, ki jih podpira EU, skupaj s številnimi drugimi osmi za razvoj podeželja. Financiranje osi Leader se bo z letom 2007 izvajalo s splošnimi finančnimi prispevki, ki jih bo vsaka država članica prejela od EU v okviru novega Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP), ki bo podpiral razvoj podeželja.

Pobude Leader	Število lokalnih akcijskih skupin	Zajeto območje	Financiranje EU
Leader I	217	367 000 km ²	442 milijonov EUR
Leader II	906	1 375 144 km ²	1 755 milijonov EUR
Leader Plus	893	1 577 386 km ²	2 105,1 milijona EUR

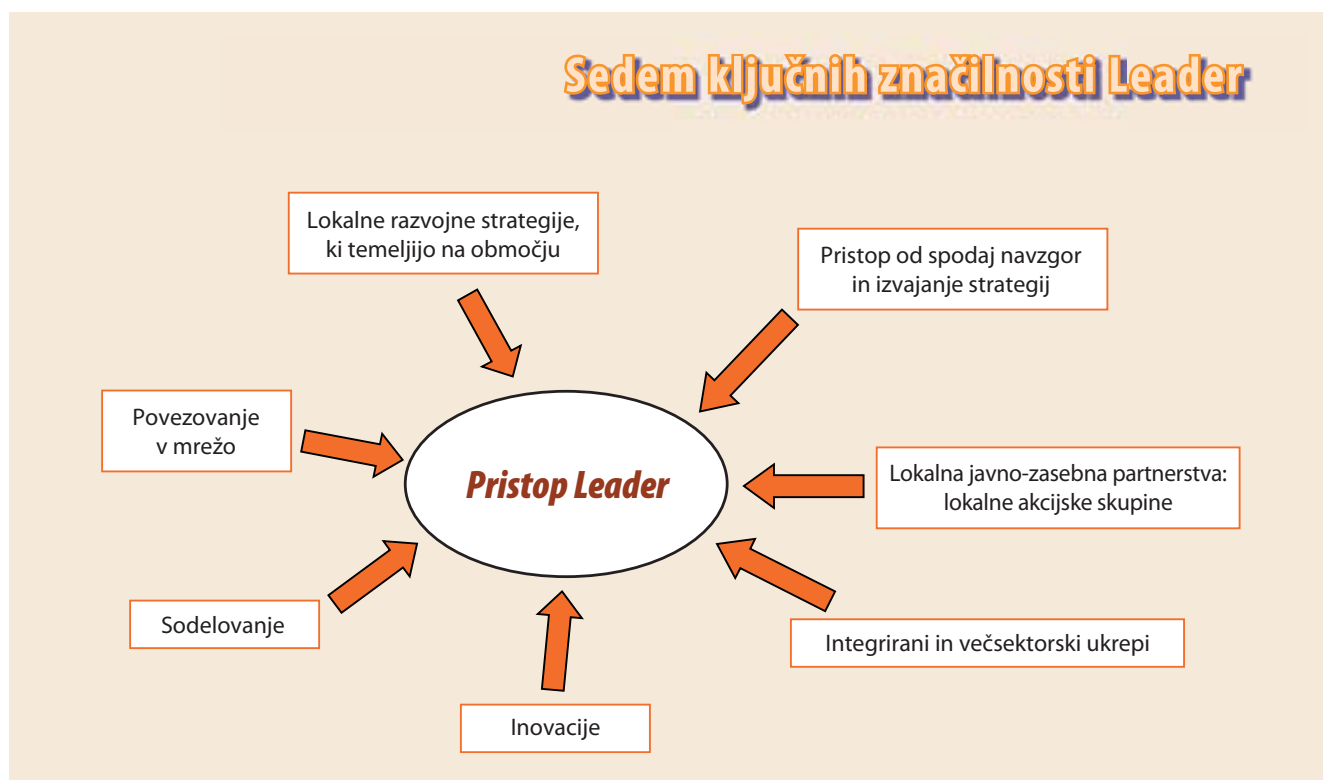
2. Sedem ključnih značilnosti pristopa Leader

Zamisel Leader

Glavna zamisel pristopa Leader je ta, da so glede na raznolikost evropskega podeželskega območja razvojne strategije učinkovitejše, če o njih odločajo lokalni akterji na lokalni ravni, in jih spremljajo jasni ter transparentni

postopki, podpora ustreznih javnih uprav in potrebna tehnična pomoč za prenašanje dobre prakse.

Razlika med pristopom Leader in ostalimi običajnejšimi ukrepi politike podeželja je ta, da Leader kaže, „kako“ napredovati in ne „kaj“ je treba narediti. Sedem ključnih značilnosti povzema pristop Leader. Tukaj so opisane vsaka posebej, toda treba jih je jemati kot sveženj. Vsaka značilnost se pozitivno dopolnjuje in povezuje z ostalimi skozi ves postopek izvajanja in ima trajne učinke na dinamiko podeželskih območij ter njihovo sposobnost reševanja lastnih problemov.

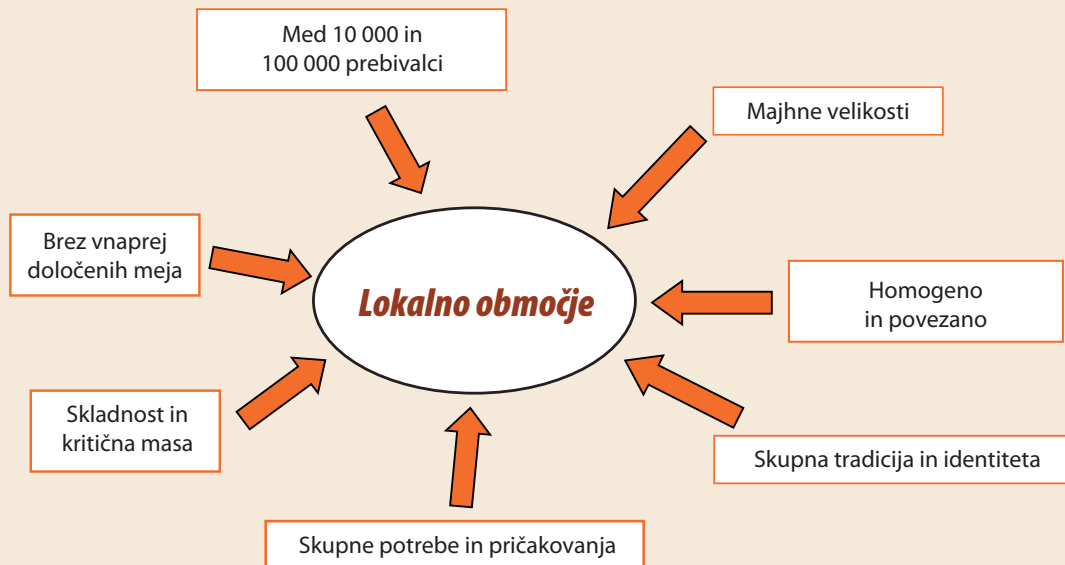
Prva značilnost: lokalne razvojne strategije izhajajo iz območja

Pristop, ki temelji na območju, jemlje za ciljno območje političnega izvajanja majhno, homogeno, družbeno povezano ozemlje, pogosto ga označujejo skupna tradicija, lokalna identiteta, občutek pripadnosti ali skupne potrebe ter pričakovanja. Izбира takega področja za referenco omogoči prepoznavanje lokalnih močnih in šibkih točk, nevarnosti in priložnosti, endogenega potenciala in ugo-

tavljanje glavnih ozkih grl za trajnostni razvoj. Temeljiti na območju v bistvu pomeni biti lokalni.

Ta pristop deluje bolje od drugih, ker omogoči, da so ukrepi specifičnejši in ustrezajo resničnim potrebam ter lokalnim konkurenčnim prednostim. Izbrano območje mora biti dovolj povezano in mora imeti dovolj kritične mase v smislu človeških, finančnih in ekonomskih virov, da lahko podpre uspešno lokalno razvojno strategijo. Ni pa potrebno, da ustreza vnaprej določenim upravnim mejam.

Pristop, ki temelji na območju

Opredelitev „lokalnega območja“ ni niti univerzalna niti statična. Nasprotno, spreminja se z obsežnejšimi gospodarskimi in družbenimi spremembami, vlogo kmetovanja, upravljanjem zemljišč in okoljskimi problemi ter splošnim dojemanjem podeželskih območij.

Druga značilnost: pristop od spodaj navzgor

Pristop od spodaj navzgor pomeni, da lokalni akterji sodelujejo pri sprejemanju odločitev glede strategije in pri izbiri prednostnih nalog, ki jih je na njihovem lokalnem območju treba izvesti. Izkušnje so pokazale, da pristopa od spodaj navzgor ne bi smeli jemati kot alternativo ali nasprotje pristopom nacionalnih in/ali regionalnih organov od zgoraj navzdol, ampak raje kot kombinacijo in prepletanje obeh, kar omogoča doseganje boljših vsesplošnih rezultatov.

Od vseh sedmih značilnosti pristopa Leader je najbolj razločevalen pristop od spodaj navzgor. Politike podeželja, ki sledijo temu pristopu, bi morale biti oblikovane in se izvajati tako, da bi najbolje zadovoljile potrebe skupnosti, ki ji služijo. En način je vabilo lokalnim interesnim skupinam, da prevzamejo pobudo in sodelujejo. To velja tako za EU s 15 kot za EU s 25 državami članicami, enako pa je pomembno v državah, ki se želijo vključiti v Evropsko unijo in imajo strukturne probleme v kmetijstvu ter veliko možnosti za izboljšanje kakovosti življenja na podeželju.

Vključevanje lokalnih akterjev zajema tudi širše prebivalstvo, ekonomske in družbene interesne skupine, predstavnike javnosti in zasebne institucije. Krepitev zmogljivosti je bistvena sestavina pristopa od spodaj navzgor in vključuje:

- ozaveščanje, usposabljanje, sodelovanje in združevanje lokalnega prebivalstva, z namenom opredeliti močne in šibke točke območja (analiza);
- sodelovanje različnih interesnih skupin pri sestavi lokalne razvojne strategije;
- določitev jasnih meril za izbor ustreznih ukrepov (projektov) na lokalni ravni za izvajanje strategije.

Sodelovanje ne bi smelo biti omejeno na začetno fazo, ampak bi se moralo raztezati skozi celotni postopek izvajanja, tako da bi prispevalo k strategiji, dokončanju izbranih projektov, končnemu pregledu in učenju za prihodnost. Pomembna so vprašanja glede transparentnosti, ki jih je prav tako treba obravnavati v postopkih mobilizacije in posvetovanja, z namenom doseči konsenz z dialogom in pogajanjem med sodelujočimi akterji.

Tretja značilnost: javno-zasebna partnerstva: lokalne akcijske skupine (LAS)

Ustanovitev lokalnega partnerstva, imenovanega „lokalna akcijska skupina“ (LAS), je izvirna in pomembna lastnost pristopa Leader. LAS ima nalogo, da opredeli in izvede

lokalno razvojno strategijo, sprejme odločitve o dodelitvi finančnih sredstev in z njimi tudi upravlja. LAS so pri spodbujanju trajnostnega razvoja učinkovite, saj:

- združujejo in kombinirajo razpoložljive človeške in finančne vire iz javnega sektorja, zasebnega sektorja, civilnega in prostovoljnega sektorja;
- povežejo lokalne akterje okrog skupnih projektov in večsektorskih ukrepov, da dosežejo sinergije, skupno poistovetenje s projektom in kritično maso, ki je potrebna za izboljšanje gospodarske konkurenčnosti območja;
- z zmanjšanjem možnih konfliktov in lajšanjem izpogajanih rešitev s posvetovanji in razpravami krepijo dialog in sodelovanje med različnimi podeželskimi akterji, ki imajo pogosto malo izkušenj s skupnim delom;
- z interakcijo različnih partnerjev omogočajo prilagoditve in spremembe v kmetijskem sektorju (npr. kakovostni proizvodi, prehranjevalna veriga), vključevanje skrbi za okolje, diverzifikacijo podeželskega gospodarstva in kakovost življenja.

LAS morajo povezati javne in zasebne partnerje, biti morajo dobro uravnotežene in predstavljati obstoječe lokalne interesne skupine, ki izhajajo iz različnih socialno-ekonomskih sektorjev na območju. Na ravni odločanja morajo zasebni partnerji in združenja predstavljati najmanj 50 % lokalnega partnerstva.

LAS se lahko sestavijo začasno, da imajo dostop do podpore Leader, ali pa so lahko osnovane na že obstoječih partnerstvih. Obogatene z ekipo strokovnih delavcev in močjo odločanja, predstavljajo LAS vrsto organizacije, ki lahko vpliva na izvajanje politike v pozitivnem smislu. Izkušnje kažejo, da se je več tipov LAS razvilo iz teh skupnih značilnosti zaradi različnih oblik regionalnih in nacionalnih političnih in institucionalnih organizacij, in tudi z raznimi stopnjami avtonomnosti, kar zadeva odobritve projekta in finančno upravljanje. Vloga in odgovornosti LAS so se v nekaterih državah članicah s časom razvijale skupaj z vse večjo seznanjenostjo o pristopu Leader.

LAS se odločijo o smeri in vsebini lokalne razvojne strategije za podeželje in sprejmejo odločitve o raznih projektih, ki se bodo financirali. Dejanska plačila raje kot sama LAS pogosto opravi plačilni organ, ki je pristojen za javno financiranje, na podlagi izbire projekta, ki ga opravi LAS.

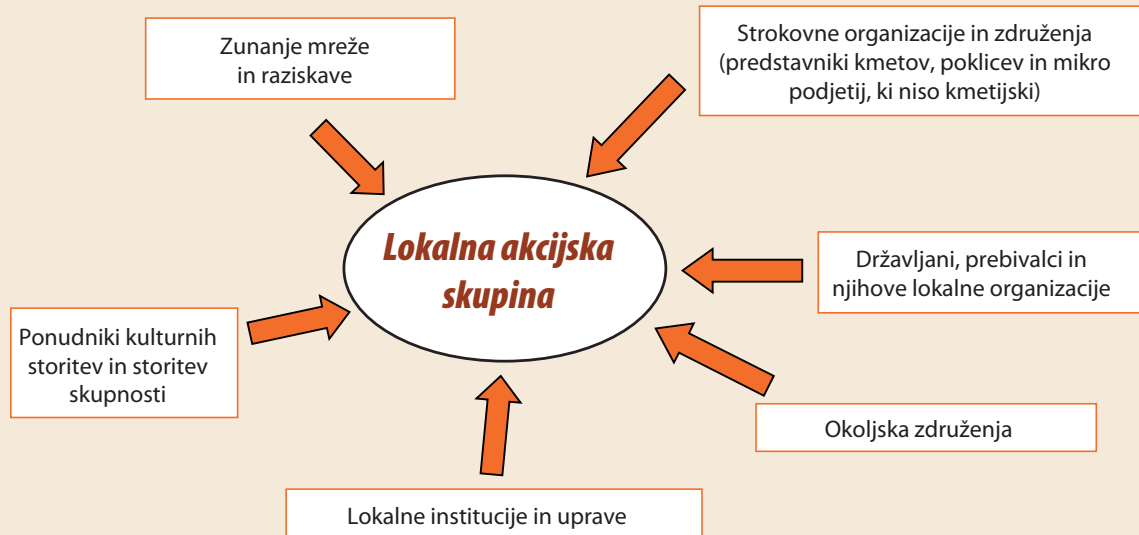
Podeželski akterji, ki so najdejavnejši pri lokalnih pobudah, so naslednji:

- strokovne organizacije in zveze (predstavljajo kmete in poklice ter mikro podjetja, ki niso kmetijska);
- poslovna združenja;
- državljani, prebivalci in njihove lokalne organizacije;

- lokalni politični predstavniki;
- okoljska združenja;
- ponudniki kulturnih storitev in storitev skupnosti, tudi mediji;
- ženska združenja;
- mladi.

Lokalna akcijska skupina

Od lokalne akcijske skupine se pričakuje, da:

- poveže ustrezne interesne skupine z območja skupnega projekta;
- ima avtonomijo odločanja in zmožnost, da na novo preuči lokalne vire;
- poveže različne ukrepe;
- zna ujeti priložnosti, ki jih ponujajo lokalni mešani viri;
- je odprta za nove ideje;
- zna povezati in vključiti ločene sektorske pristope.

Lokalne akcijske skupine so pooblašene, da prevzamejo velik del vodstvenih odgovornosti (npr. izbira projekta, plačilo, spremljanje, nadzor in vrednotenje) v zvezi s posameznimi nalogami. Toda stopnja avtonomnosti LAS se lahko močno razlikuje glede na specifični način organizacije in institucionalne vsebine držav članic. Globalna nepovratna sredstva so najznačilnejša oblika financiranja projektov in ukrepov Leader. Taka sredstva, ki jih sofinancirajo EU in nacionalni javni skladi, pokrivajo znaten del finančnih zahtev projekta, odvisno od tipa projekta in vrste območja.

Četrta lastnost: omogočanje inovacij

Leader ima lahko dragoceno vlogo pri spodbujanju novih in inovativnih pristopov k razvoju podeželskih območij. Take inovacije se spodbujajo tako, da se LAS dopušča svo-

boda in fleksibilnost pri sprejemanju odločitev glede ukrepov, ki jih želijo podpreti.

Pojem inovacij je treba razumeti v širšem smislu. Pomenijo lahko predstavitev novega proizvoda, novega postopka, nove organizacije ali novega trga. Ta skupna opredelitev inovacij velja za podeželska in tudi za urbana območja. Toda podeželska območja imajo zaradi majhne gostote prebivalstva in razmeroma nizke ravni človeških in fizičnih virov šibkejšo povezavo z raziskovalnimi in razvojnimi središči ter stežka uresničijo radikalne novosti, čeprav je to seveda mogoče.

Inovacije na podeželskih območjih lahko vključujejo prenos in prilagoditev inovacij, razvitih drugod, posodobitev tradicionalnih oblik znanja in izkušenj ali iskanje novih rešitev za trajne težave podeželja, ki jih ostale politične intervencije niso mogle zadovoljivo in trajno odpraviti. To lahko zagotovi nove odzive na specifične probleme podeželskih območij.

Uvedba pristopa Leader z njegovimi sedmimi značilnostmi je lahko novost pri političnem odločanju, ki lahko s pomočjo izvirne politične metode za doseganje ciljev spodbudi inovativne ukrepe. Zgoraj opisan pristop od spodaj navzgor lahko na primer spodbudi pojav novih zamisli za projekte, ki jih nato lahko podpre LAS, ker je ne obvezuje vnaprej določen nabor ukrepov. Uvajanje informacijskih in komunikacijskih tehnologij na podeželskih območjih lahko za podeželsko prebivalstvo postane pomemben kanal za širši dostop do inovacij.

Peta značilnost: povezani in večsektorski ukrepi

Leader ni sektorski razvojni program; lokalna razvojna strategija mora imeti večsektorske temelje/načela, povezovati mora več sektorjev dejavnosti. Ukrepi in projekti, ki jih zajemajo lokalne strategije, morajo biti med seboj povezani v usklajeno celoto. Integracija lahko zadeva ukrepe, ki se izvajajo v enem sektorju, vse programske ukrepe ali specifične skupine ukrepov ali, kar je najpomembnejše, povezave med različnimi gospodarskimi, družbenimi, kulturnimi, okoljskimi akterji in zadevnimi sektorji.

Šesta značilnost: povezovanje v mrežo

Povezovanje v mrežo pomeni izmenjavo dosežkov, izkušenj in znanja med skupinami Leader, podeželskimi območji, upravami in organizacijami, vključenimi v razvoj podeželja znotraj EU, ne glede na to, ali so neposredni upravičenci do programa Leader. Povezovanje v mrežo je način za prenašanje dobre prakse, razširjanje inovacij in nadgrajevanje znanja, pridobljenega iz lokalnega razvoja podeželja. Povezovanje v mrežo kuje vezi med ljudmi, projekti in podeželskimi območji ter lahko tako pre-maga izolacijo, s katero se srečujejo nekatere podeželske

regije. Pomaga spodbujati sodelovalne projekte, tako da omogoča povezovanje skupin Leader med seboj.

Obstajajo različne vrste mrež:

• Institucionalne mreže

Ustanovila jih je Evropska komisija, ki tudi določa njihovo vlogo. EU podpira strukture povezovanja v mrežo na evropski in nacionalni ravni, ki združujejo skupine Leader, uprave in vse ostale zainteresirane partnerje, ki so dejavni pri razvoju podeželja. Z letom 2007 bodo vrste institucionalnih mrež naslednje:

- evropska mreža za razvoj podeželja (vodi jo Komisija);
- nacionalna mreža podeželij, ki bo ustanovljena v vsaki državi članici.

Dejavnosti povezovanja v mrežo so se predvsem osredotočile samo na program Leader, toda od leta 2007 dalje bodo obravnavale veliko večji razpon vprašanj v zvezi z razvojem podeželja. Imele bodo strokovno podporo in zajemale bodo praktične dejavnosti, kot so priprava publikacij glede raznih vidikov razvoja podeželja, organizacija seminarjev, analiza ukrepov za razvoj podeželja, z namenom prepoznati dobro prakso, opredeljevanje raz-

vojnih trendov na podeželskih območjih, delovanje spletnih strani in pomoč skupinam Leader pri iskanju potencialnih partnerjev in začenjanju sodelovalnih projektov. Evropska mreža deluje tudi kot stična točka za nacionalne mreže in uprave v vsaki državi članici, ki omogoča izmenjavo izkušenj na evropski ravni. Sodelovanje v dejavnostih povezovanja v mrežo je obvezno za vse skupine Leader, ki prejemajo finančno podporo EU, toda tudi ostale skupine so dobrodošle, da v mrežo prispevajo svoje znanje in izkušnje.

- **Nacionalne, regionalne in lokalne mreže**

Mreže ali združenja skupin Leader so bila sestavljena ali so nastala bolj neformalno na lokalni, regionalni ali nacionalni ravni v nekaterih državah članicah (npr. mreža irskih in grških skupin) in na evropski ravni (npr. Evropsko združenje Leader za razvoj podeželja – ELARD – glej oddenek o kontaktnih točkah).

Sedma značilnost: sodelovanje

Sodelovanje sega dlje od povezovanja v mreže. Pomeni, da se lokalna akcijska skupina loti skupnega projekta s še eno skupino Leader ali s skupino, ki sledi podobnemu pristopu v drugi regiji, drugi državi članici ali celo tretji državi.

Sodelovanje lahko pomaga skupinam Leader, da razširijo svoje lokalne dejavnosti. Omogoči jim lahko, da razrešijo določene probleme ali dodajo vrednost lokalnim virom. Lahko je na primer način za doseganje kritične mase, ki je potrebna, da je specifični projekt uspešen, ali za spodbujanje dopolnilnih ukrepov, kot je npr. skupno trženje skupin Leader v različnih regijah, katerih področja so specializirana za specifičen proizvod (npr. kostanji, volna itd.) ali za razvoj skupnih turističnih pobud, ki temeljijo na skupni kulturni dediščini (keltski, romanski itd.).

Sodelovalni projekti niso samo običajna izmenjava izkušenj. Vključevati morajo oprijemljiv skupni projekt, za katerega je najbolje, da ga upravlja skupna struktura. V okviru programa Leader obstajata dva možna tipa sodelovanja:

- medpodročno sodelovanje: pomeni sodelovanje med različnimi podeželskimi območji v isti državi članici. Odvija se lahko med skupinami Leader in je prav tako odprto za druge lokalne skupine, ki uporabljajo podoben sodelovalni pristop;
- meddržavno sodelovanje: pomeni sodelovanje med skupinami Leader iz najmanj dveh držav članic ali s skupinami iz tretjih držav, ki sledijo podobnemu pristopu.

3. Izvajanje programa Leader na lokalni ravni

Sedem ključnih razlikovalnih značilnosti pojasnjuje, kaj pomeni pristop Leader. Uveljavljanje teh načel v praksi pomeni, da „resnični“ ljudje oblikujejo lokalne strategije in sodelujejo v dejavnostih. Ta oddelek opisuje nekatere osnovne korake v postopku izvajanja programa Leader na področjih, kjer se pristop uporablja prvič. Vse situacije, ki lahko nastanejo, niso opisane, saj so dejavnosti Leader preveč raznolike.

Vključevanje lokalnih akterjev na področja, kjer se Leader še ni uporabljal, se ponavadi začne, ko postane jasno, da bo država članica ali regija nekoč v prihodnosti izvajala Leader (npr. ob pristopu k EU), in bo tako prej ali slej objavila javni razpis za zbiranje predlogov za potencialne skupine Leader (*).

V idealnih pogojih bi si v postopku izvajanja pristopa Leader sledili naslednji koraki.

a) Krepitev zmogljivosti

To je prvi korak pri izvajanju pristopa Leader na lokalni ravni. Če želimo, da bo ta inovativni pristop dobro deloval, morajo lokalni akterji imeti ali si pridobiti potrebne sposobnosti v smislu projektnih idej ter znanja, človeške vire, namenjene za posebne dejavnosti, in seveda finančne spretnosti za vodenje dejavnosti. V preteklosti je bil ta proces pogosto vaja v smislu „učenja skozi prakso“. Danes pa bi zaradi že pridobljenih izkušenj to moralo biti lažje. Uporaba mrežnega povezovanja in drugih komunikacijskih orodij je v veliko pomoč pri takem usposabljanju, saj ne zagotavlja samo informacij o programu Leader, ampak služi tudi za večanje zanimanja lokalnih akterjev za pripravo lokalnih strategij za razvoj podeželja in s tem povezanih projektov ter s tem zbira potrebno kritično maso. Krepitev zmogljivosti ni individualna aktivnost, pač pa kolektivna, in z njo se podeželska zainteresirana javnost seznanja s pristopom in njegovim načinom izvajanja, kar ji omogoči, da pristop razširja, v njem sodeluje in ima od njega koristi.

b) Združevanje lokalnih akterjev

Drugi korak je pogosto organizacija sestankov ali seminarjev na lokalnem območju, zberejo se ključni zainteresirani

akterji in oblikujejo ideje, omogoči pa se, da imajo lokalni akterji trdno podlago za razprave o potrebah na njihovem območju. Obstaja veliko načinov za zbiranje lokalnih akterjev: seminarji in delavnice, javna srečanja, mediji in telekomunikacije, sejmi in razstave so najpogostejši načini zbiranja lokalnih akterjev, kjer ti lahko razpravljajo o vprašanih skupnega interesa ter se začnejo zavedati različnih mnenj in projektov za področje.

c) Analiza območja

Bistvena je podrobna analiza lokalnega podeželskega območja. Ta se običajno osredotoča na opredeljevanje „ozemeljskega kapitala“ – to je bogastva območja (ljudje, dejavnosti, pokrajina, dediščina, znanje), kar pa ne pomeni popisa imetja, pač pa edinstvenih značilnosti, ki jih je mogoče razviti. Analiziranje teh značilnosti in ključnih točk, opredeljenih z analizo območja, bi moralo voditi do določitve možnih strategij lokalnega razvoja, ki so specifične za zadevno podeželsko območje. Opravljena analiza območja prav tako zavezuje vse lokalne akterje k srednjeročni in dolgoročni viziji območja. Čeprav je strokovno znanje v tej analizi dragoceno, je pomembno, da se o različnih „vizijah“ prihodnosti in najboljših strategijah za območje javno razpravlja in doseže visoka stopnja strinjanja.

d) Opredelitev obstoječih dejavnosti/pobud

Bistven korak v pristopu Leader, ki je povezan z analizo področja, je ta, da lokalni akterji izvedejo pregled obstoječih ukrepov za razvoj podeželja, ki se že izvajajo ali pa so načrtovani za območje. Opredelitev pobud, ki že obstajajo, je bistvenega pomena za odločanje o tem, ali je treba na njih graditi ali jih nadomestiti. S tem se prav tako izognemo tveganju podvajanja.

e) Oblikovanje partnerstva

Med fazo analize se za pristop od spodaj navzgor zahteva povečanje ozaveščenosti (z informiranjem) in prizadevanje, da se analizirajo močne in šibke točke podeželskega območja ter opredelijo potrebe in pričakovanja (z uporabo načinov analize sodelovanja). Ta stopnja je namenjena vsej skupnosti in še zlasti aktivnim skupinam, ki vodijo postopek. Med fazo načrtovanja strateških odločitev za lokalno območje (npr. opredeljevanje prednostnih tematik/projektov, za katere je treba iskati finančno podporo) zahteva pristop od spodaj navzgor udeležbo različnih interesnih skupin (npr. sestava začasnih delovnih skupin).

(* Pri sedanjih državah članicah lahko pride do podobnega procesa, če države članice ali regije organizirajo nov postopek izbire skupine Leader na začetku novega programskega obdobja in se želijo prijaviti podeželska območja države, ki predhodno niso dobivala podpore Leader.

Seznanjanje lokalnih akterjev z analizo območja omogoča opredelitev tistih skupin, ki jih je treba vključiti v javno-zasebno partnerstvo, in zagotavlja vodenje izvajanja. Končno to privede do oblikovanja lokalne akcijske skupine. LAS je partnerstvo, ki učinkovito izvaja lokalni razvojni pristop, dogovorjen v sklopu skupnosti.

f) Priprava lokalne razvojne strategije

Lokalni razvojni pristop je uradno naveden v dokumentu o lokalni razvojni strategiji. Ta vključuje določitev ciljev, opredelitev strateških prednostnih nalog in rangiranje ukrepov, ki jih je treba sprejeti. Lokalna razvojna strategija je temelj zahtevkov LAS za podporo v okviru javnih razpisov za zbiranje predlogov, ki ga organizirajo države članice/regije za Leader. Države članice ali regije izberejo uspešne LAS in jim dodelijo sredstva za izvajanje njihovih lokalnih strategij.

4. Leader v prihodnosti: vključevanje v programe

V nedavnem pregledu razvojne politike EU je bilo navedeno, da je Leader dosegel stopnjo zrelosti, ki podeželskim območjem omogoča, da izvajajo pristop Leader širše z vključitvijo v programiranje razvoja podeželja. Uveljavljene ukrepe tipa Leader je v programih za obdobje 2004–2006 že sprejelo več držav članic, ki so pristopile k Evropski uniji leta 2004.

Naslednje programsko obdobje (2007–2013)

a) Nov poudarek na pristopu Leader

Dne 20. septembra 2005 je Svet odobril novo uredbo o podpori razvoja podeželja za naslednje programsko obdobje (2007–2013) ⁽⁵⁾. To daje večji poudarek pristopu tipa Leader. V naslednjem obdobju mora vsak program za razvoj podeželja za izvajanje lokalnih razvojnih strategij pristopa od spodaj navzgor vključevati sestavino pristopa Leader. Najmanj 5 % sredstev EU za vsak program bo rezerviranih za Leader (kot ločena „os Leader“ v sklopu programov). Ta odstotek se bo postopno uvajal za EU-10 držav članic ⁽⁶⁾, ki bodo uporabile povprečje 2,5 % za Leader za obdobje 2007–2013, ob upoštevanju njihovih omejenih izkušenj v zvezi s pristopom Leader. Države članice ali regije bodo izbrale LAS na podlagi njihovih predlaganih lokalnih razvojnih strategij. Vsakemu programu bo omogočeno, da bo

financiral krepitev zmogljivosti in spodbujanje, potrebno za pripravo teh lokalnih strategij, stroške poslovanja struktur LAS in izvedbo lokalnih razvojnih strategij in sodelovalnih projektov med LAS. Obstajale bodo tudi okrepljene mrežne strukture s sestavo Evropske mreže za razvoj podeželja (glej oddelek 2, šesto značilnost).

b) Osredotočenost na države članice in države pristopnice

Kmetijske dejavnosti imajo zlasti pomembno vlogo pri razvoju podeželja v novih državah članicah in državah, ki želijo pristopiti k EU. Institucionalne in strukturne spremembe v kmetijskem sektorju so v zadnjih desetih letih povzročile višjo dolgoročno brezposelnost, odseljevanje prebivalstva z določenih območij in slabše zagotavljanje storitev in slabšo infrastrukturo. Okrepljen pristop Leader od spodaj navzgor, ki daje več besede lokalnim oblastem in skupnostim pri oblikovanju in izvajanju programov za izpolnjevanje lokalnih potreb in ki obravnava lokalna območja kot področja in se ne osredotoča samo na kmetijski sektor, bo prav tako pomemben za države, ki želijo pristopiti k EU. Velika večina teh držav v zadnjih letih ni imela veliko izkušenj s takim sodelovalnim pristopom. Od svojega pristopa 1. maja 2004 ima EU-10 držav članic že možnost, da uporabijo uveljavljene ukrepe tipa Leader, ki jih financira Usmerjevalni oddelek EKUJS ⁽⁷⁾. Šest od 10 novih držav članic je vključilo ukrepe tipa Leader v svoje programe „Cilj 1“ ⁽⁸⁾. Močno se bo poudarjalo povečanje upravnih zmogljivosti, na primer za spodbujanje in podpiranje sestave LAS.

⁽⁵⁾ Uredba Sveta (ES) št. 1698/2005 z dne 20. septembra 2005 o podpori za razvoj podeželja iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP) (UL L 277, 21.10.2005).

⁽⁶⁾ 10 novih držav članic, ki so k EU pristopile maja 2004.

⁽⁷⁾ Evropski kmetijski usmerjevalni in jamstveni sklad.

⁽⁸⁾ Cilj 1 strukturnih skladov spodbuja razvoj in strukturne prilagoditve regij, katerih razvoj zaostaja (obdobje 2000–2006).

5. Kontaktne točke za dodatne informacije

a) Evropski observatorij Leader, ki ga je ustanovila Evropska komisija

Spletna stran Observatorija ponuja uporabne informacije o vseh vidikih pristopa Leader. Domača spletna stran in splošne informacije so na voljo v vseh jezikih razširjene EU. Pojdite na:

<http://ec.europa.eu/leaderplus>

Na tej strani so tudi povezave na vsako od nacionalnih mrežnih skupin.

Leader+ Observatory Contact Point:

contact.point@leaderplus.org

Tel. (32-2) 235 20 20

Faks (32-2) 280 04 38

Za splošnejše informacije o ukrepih za razvoj podeželja EU obiščite:

http://ec.europa.eu/agriculture/rur/index_en.htm

b) Nacionalna/regionalna raven

Najbližji viri informacij za strokovne delavce so verjetno na nacionalni/regionalni ravni, odvisno od programske strukture zadevne države. Preveč jih je, da bi vsakega omenjali tukaj, toda najti jih je mogoče z uporabo znanih nacionalnih virov ali s sledenjem povezav na spodaj navedenih spletnih straneh.

Za sedanje države članice EU

http://ec.europa.eu/agriculture/rur/leaderplus/memberstates/index_en.htm

Za države pristopnice in države kandidatke

http://ec.europa.eu/agriculture/use/index_en.htm

c) Ostale koristne mreže

ELARD (The European Leader Association for Rural Development) – Evropsko združenje Leader za razvoj podeželja
ELARD je neprofitno združenje, ustanovljeno leta 1999, ki preko svojih nacionalnih mrež ali posameznih članov zastopa več kot 600 LAS iz devetih držav članic EU.

<http://personal.telefonica.terra.es/web/elard/>

Prepare (Partnership for Rural Europe) – Partnerstvo za podeželsko Evropo

Cilj programa Prepare je okrepiti civilno družbo na podeželskih območjih, zlasti v 10 novih državah članicah in državah pristopnicah, ter v razvoju podeželja spodbujati izmenjavo na državni ravni. Zlasti se osredotoča na spodbujanje partnerstva med nevladnimi organizacijami in vlado na področju razvoja podeželja in zato tudi na pristop Leader.

<http://www.preparenetwork.org/index.php>

d) Publikacije Leader

Zadnje publikacije Leader+ Evropskega observatorija (*Leader+ Flash News* in *Leader+ Magazine*) je mogoče najti preko spletne strani Leader+ (glej 5(a)).

Leader+ Magazine izhaja trikrat letno in zajema informacije o projektih, ki se že izvajajo ali pa se bodo izvajali v okviru programa Leader+. Predstavljene so študije primerov.

Flash News zagotavlja redne novice o dogajanju na področju razvoja podeželja, in sicer glede dejavnosti

Leader in zanimivih objav na ravni EU. Je dober začetek za spoznavanje pristopa Leader in ima svoj interaktivni kotiček, kamor lahko pošljete svoje prispevke in se na revijo tudi naročite.

Uporabite lahko spletni obrazec in se neposredno naročite na *Leader+ Magazine* in *Flash News*.

Nacionalne mreže Leader v državah članicah prav tako izdajajo redne publikacije, ki so dostopne na:

http://ec.europa.eu/agriculture/rur/leaderplus/publications/nnu_en.htm

6. Primeri programa Leader v praksi

Vrednost pristopa Leader se kaže z več dragocenimi projekti, ki so bili podprti v zadnjih letih in resnično vplivajo na vsakodnevno življenje ljudi na podeželju. Tukaj predstavljeni primeri nam dajejo vpogled v raznolikost in ustvarjalnost strategij za razvoj podeželja, ki jih izvajajo LAS v raznih regijah Evrope. Prav tako kažejo, kako so LAS dobro izrabile priložnosti za sodelovanje na regionalni, nacionalni in evropski ravni, ki jim jih je ponujal Leader, ter se povezale v mrežo, da bi delile izkušnje in dobro prakso.

Primeri od (a) do (c) so projekti, ki so jih na lokalni ravni izvajale LAS, primer (d) pa je projekt meddržavnega sodelovanja med tremi LAS v dveh državah članicah.

a) Strategija za kakovostnejše proizvode iz regije Montiferru – Sardinija (Italija)

Regija, okrožje:	Sardinija
Ime LAS:	LAS Montiferru, Barigadu, Sinis
Skupni stroški projekta:	8 080 EUR ⁽⁹⁾
Financiranje EU:	4 096 EUR
Druga javna sredstva:	2 619 EUR
Zasebna sredstva:	1 365 EUR

Od leta 1950 naprej je območje LAS Montiferru, ki vključuje tudi Barigadu in Sinis, pričala visoki stopnji izseljevanja kmečkega prebivalstva v mesta. Zaradi tega so kmetijstvo in mnoge druge tradicionalne dejavnosti izgubile delovno silo ter prav tako znanje in spretnosti, potrebne za proizvodnjo tradicionalnih pridelkov regije. Postopno slabšanje demografskega položaja je zelo prizadelo lokalno skupnost, ustvarilo občutek izgube lokalne identitete z izgubljanjem tradicionalnih običajev in navad. Obstajajo tudi okoljski problemi, ki so nastali zaradi prenehanja kmetijske dejavnosti, npr. erozija prsti, izginotje ekotipov in endemičnih vrst.

Glavni cilj LAS Montiferru je bil oživiti socialno-ekonomski sistem regije, ki temelji na živinoreji in majhnih obrtniških podjetjih. Ta je bil dosežen:

- z dodajanjem vrednosti lokalnim proizvodom in omogočanjem lažjega dostopa do lokalnih trgov;
- z varovanjem naravnih virov, za katere obstaja nevarnost izginotja;
- s promocijo podobe Montiferru;
- s ponovno oživitvijo družbenokulturne dediščine lokalne skupnosti (navade in običaji, ki so bili prej značilni za življenje na podeželskem območju).

LAS je delovala na področju dodajanja vrednosti proizvodom in pomagala, da bi lokalni kmetijski prehrabeni proizvodi dosegli trg. Projekt se osredotoča na tipični lokalni sir, imenovan „Casizolu“, ki je narejen iz mleka posebne vrste govedu – Medicano Sarda. Krave se pasejo na pašniku in dajejo mleko, ki ima poseben okus po „lesu in listju“. Naložbe v proizvodnjo sira „Casizolu“ so se osredotočile na izboljšanje proizvodnega postopka, načrtovanje varne prehrane, usposabljanje, financiranje predelave, pomoč pri trženju, povezovanje v mrežo z ostalimi lokalnimi proizvodi (med, ekstra deviško oljčno olje, malvazija), večjo pojavnost sira v kakovostnih gostinskih storitvah in pomoč proizvajalcem pri doseganju tržnih zahtev s tehnikami vodenja dobavne verige.

Ime in priimek kontaktne osebe:	Salvatore Polo
Naslov:	Piazza Mannu snc I-09070 Seneghe
Tel.:	(39-078) 35 41 32
Faks:	(39-078) 35 41 32
E-pošta:	galmbms@tiscali.it

⁽⁹⁾ Skupni stroški projekta se nanašajo na stroške specifičnega opisanega projekta in ne na splošni proračun zadevnih LAS.

b) Oživitev tradicije sekanja trstja in šaša v regiji Norfolk Broads (Združeno kraljestvo)

Regija, okrožje:	Norfolk
Ime LAS:	Broads & Rivers
Skupni stroški projekta:	172 425 EUR
Financiranje EU:	58 820 EUR
Druga javna sredstva:	113 605 EUR

Ključna značilnost pokrajine Norfolk Broads sta trstje in šaš, ki obrobjata znane vodne poti. Okoljevarstveniki menijo, da so taka močvirja mednarodno pomembno naravno okolje, bivališče za redke rastline in živali. Ohranitev teh območij je odvisna od občasnega rezanja trstja in šaša. To se je včasih počelo v komercialne namene, in sicer za pridobivanje surovin za kritje streh s slamo; na ta način se je ohranjala povezava med dediščino območja in njenim naravnim okoljem.

Kljub modernizaciji pa je industrija trstja in šaša regije Broads prišla v velike težave, ki jih je delno povzročil uvoz in s tem nizke cene. Današnji sekalci trstja in šaša niso mogli nadomestiti potrebne mehanizacije in industrija ni mogla pritegniti priseljencev, da bi nadomestili tiste, ki so se upokojili. Študija iz leta 2002 ugotavlja, da ne obstaja več kot 20 poklicnih sekalcev, le malo od teh je starih pod 30 let in mnogi se približujejo upokojitvi (ali pa so že upokojeni). Morala je bila na psu, mnogi sekalci niso zaupali okoljevarstvenim organizacijam, ker naj bi te pri upravljanju trstja dajale prednost prostovoljcem.

Financiranje Leader+ je zagotovilo usposabljanje in sedaj oživlja področja zapostavljenih področij s trstjem. To ustvarja priložnosti za novo poslovanje in povečuje učinkovitost ter prihodek obstoječih podjetij, na primer z zagotavljanjem novih strojev in tudi z izboljšanjem možnosti zaslužka članov LAS izven sezone za sekanje trstja in šaša. Obstajajo tudi manj oprijemljive koristi, kot je na primer oblikovanje združenja, kar je omogočilo organizacijam za ohranitev narave in ostalim, da so se posvetovale s podjetji za sekanje trstja in šaša in tudi s skupnostmi o vprašanih, kot je ohranjanje trstja in zamisel o regulacijah poplav.

Prvi projekt je uspel zaustaviti propadanje lokalne industrije sekanja trstja in šaša in zelo povečal zaupanje in optimizem. Drugi projekt obravnava dolgoročne potrebe industrije s privabljanjem in podpiranjem novih interesentov, povečevanjem učinkovitosti in prihodkov obstoječih podjetij ter izboljševanjem promocije trstja in šaša regije Broads.

Ime in priimek kontaktne osebe:

Malcolm Hackett

Naslov:

Economic Development Unit
Norfolk County Council
County Hall Martineau Lane
Norwich NR1 2DH
Združeno kraljestvo

Tel.:

(44-1603) 22 89 60

Faks:

(44-1603) 22 33 45

E-pošta:

malcolm.hackett@norfolk.gov.uk

Spletna stran:

www.broadsandrivers.org.uk

c) Varna prihodnost s spoštovanjem preteklosti

Regija, okrožje:	South Kymi
Ime LAS:	Sepra
Skupni stroški projekta:	59 436 EUR
Financiranje EU:	22 968 EUR
Druga javna sredstva:	22 968 EUR
Zasebna sredstva:	13 500 EUR

Sepra (kar v finščini pomeni prijatelj) je registrirano združenje, ki deluje na podeželskih območjih osmih občin južnega Kymija in spodbuja neodvisne dejavnosti med lokalnim prebivalstvom. Združenje je sestavilo razvojni program za to območje, za katerega se uporablja LEADER+ – financiranje razvoja za leta 2000–2006. Razvojni program podpira male razvojne projekte, ki temeljijo na zamislih prebivalcev. Proračun znaša približno 1,2 milijona EUR na leto, od tega pride 30 % iz EU, 18 % od države Finske in 12 % od osmih občin ter 40 % od prebivalcev na območju.

Na območju Sepra živi okrog 57 000 prebivalcev. Število prebivalcev je v zadnjih 30 letih stalno upadalo. Med podeželskimi okraji, stanovanjskimi naselji in mesti več ni ostrih meja. Večina prebivalstva je odvisna od industrije ali javnih storitev – manjša podjetja se počasi razvijajo. Vodilno načelo programa je nadalje razvijati prijetno in varno okolje, ki lahko prav tako zagotovi preživljanje lokalnega prebivalstva. Vsi ukrepi iz programa temeljijo na spoštovanju lokalne zgodovine, narave in lokalnih prebivalcev. Program ima dve glavni temi: uporabo naravnih in kulturnih virov ter povečanje interakcije med podeželskimi in mestnimi območji.

Program želi doseči cilje:

- z izboljšanjem notranjega delovanja v vaseh in ostalih skupnostih;
- z razvojem turističnih in ostalih storitev;
- s promocijo, trženjem in razvojem novih ali obstoječih lokalnih proizvodov;
- s podporo novim malim podjetjem;
- z uporabo bližine Rusije in Estonije ter z razvojem ostalih mednarodnih vezi;
- z organizacijo dejavnosti, kjer se lahko srečujejo ljudje s podeželja in iz mesta.

Razvojni program se osredotoča na informacijsko tehnologijo, varstvo okolja in zlasti na mlade.

Ime in priimek kontaktne osebe:

Marja Sorvo

Naslov:

Helsingintie 1A
FIN-49400 Hamina

Tel.:

(358) 442 77 45 14

Faks:

(358) 52 30 45 15

E-pošta:

marja.sorvo@seprat.net

Spletna stran:

www.seprat.net

d) Meddržavno izobraževanje za kulturno vodenje in upravljanje regionalnih muzejev: tri alpske regije sodelujejo pri oblikovanju nove perspektive

Države članice:

Avstrija in Nemčija

Regije, okrožja:

Tirolska (Avstrija),
Regierungsbezirke Schwaben
in Oberbayern (Nemčija)

Ime LAS:

Außerfern (AUT),
Auerbergland (GER),
Ostallgäu (GER)

Skupni stroški projekta: 30 000 EUR

Financiranje EU: 15 000 EUR

Zasebna sredstva: 15 000 EUR

Regije Auerbergland (Nemčija), Ausserfern (Avstrija) in Ostallgäu (Nemčija) so oblikovale meddržavni projekt usposabljanja, ki vključuje 104 udeležence, 25 predavateljev in 47 delavnic, ki pokrivajo 20 različnih modulov. S projektom želijo raziskati skupno zgodovino in kulturo teh treh regij, ki se nahajajo v bavarsko-avstrijski alpski regiji.

LAS so začele s „srečnanji za izmenjavo zamisli“ med upravnimi direktorji regij. Sklenile so, da imajo razvojne strategije treh sosednjih LAS veliko skupnih ciljev in bi lahko ponudile mnoge možnosti za skupno sodelovanje v prihodnosti. Ker so meddržavni sodelovalni projekti veliko kompleksnejši in zajemajo večja tveganja kot lokalni, so trije direktorji poiskali trdno podlago za sodelovanje. Vedeli so že, da je podlaga za uspeh meddržavnih projektov trdna vera v to, da bodo od projekta imele korist vse tri LAS. Po kritičnem in podrobnem ovrednotenju projekta so se odločili, da bodo svoje sodelovanje gradili na krepitvi vezi med zgodovino, kulturo in turizmom ter zaposlovanjem. S povezovanjem turizma in kulture se bodo s projektom oblikovala nova delovna mesta, zlasti za ženske, z namenom okrepiti vez med domovino in njeno zgodovino pri mladih.

Za pridobitev novih zamisli o najboljši praksi so trije vodji stopili v stik z italijansko LAS Val Venosta v južni Tirolski, ki je že izvedla podoben projekt v okviru Leader.

Ime in priimek kontaktne osebe: Günter Salchner
Naslov: REA Außerfern,
Kohlplatz 7,
A-6600 Pflach
Tel.: (43-5672) 623 87
Faks: (43-5672) 62 38 71 39
E-pošta: rea@allesausserfern.at
Spletna stran: www.allesausserfern.at/rea

Evropska komisija

Pristop Leader: osnovni vodnik

Luxembourg: Urad za uradne publikacije Evropskih skupnosti

2006 – 23 str. – 21 x 29,7 cm

ISBN 92-79-02059-5

PRODAJA IN NAROČANJE

Plačljive izdaje publikacij Urada za publikacije so na voljo na prodajnih mestih povsod po svetu.

Kako se lahko naročim na publikacijo?

Svoje naročilo lahko pošljete prodajnemu mestu, ki ga izberete na seznamu prodajnih mest.

Kje lahko dobim seznam prodajnih mest?

- Obiščite spletno stran Urada za publikacije: <http://publications.europa.eu/>
- ali naročite izvod seznama po faksu (352) 29 29-42758.

Evropska komisija
Generalni direktorat za kmetijstvo in razvoj podeželja

Podrobnejše informacije:

Rue de la Loi 200
B-1049 Bruselj

Telefon

Direktna linija (32-2) 295 63 63
Telefonska centrala (32-2) 299 11 11

Faks

(32-2) 299 17 61

Internet

http://ec.europa.eu/agriculture/index_sl.htm

Urad za publikacije

Publications.europa.eu

ISBN 92-79-02059-5

9 789279 020599